

S e m n a l

VIRGIL MUNTEANU

Astă-seară, jucăm în familie

Din întâmplare, m-am nămărat printre privilegiatii invitați la o premieră neoficială, la o primă reprezentare cu o nouă piesă, la ceea ce se cunoaște sub numele de „spectacol pentru familie”. Acest fel de spectacol, se știe, este, prin tradiție, un fel de ultimă repetiție generală, drapată într-un oarecare fast, avînd toate aparențele unei adevărate premiere — public numeros, emoții în cabine și așa mai departe — dar, se mai știe, este reprezentarea tuturor capcanelor, amăgirilor și micilor ipocrizii. Este seara cînd actorii primesc flori: ciubucul lor. În cabine, mirosul fardului se amestecă, amețitor, cu parfunul tuberozelor. Cei din sală se joiesc, bucușori că sînt părtași la agitația dinaintea gongului, arătîndu-și unii altora că pricep cîtă ceva din tot ceea ce se întîmplă dincolo de rampă.

Pe scenă, sînt — cum vor fi multe seri în șir — interpreți. În sală, sînt — pentru prima și pentru ultima oară la această montare — soți, soții, mame, tați, copii, unchi, verișoare, prieteni, colegi. Fiecare dintre ei are ochi pentru ceva sau pentru cineva anume: scenografia e magnifică, în simplitatea ei austeră! (un gînd); ce tînără e mama! (alt gînd); tată, cu mustață, pare mai sobru, mai domn! (alt gînd); doamne, cum de nu-și dău ei seama că rochia asta o face pe fetița noastră prea plinuță! (alt gînd); va trebui, în mod delicat, desigur, să-i spunem lui Ticușor că a făcut nițică burtă! (alt gînd); aveai dreptate, tu, Ady seamănă leit cu Peter O'Toole! (alt gînd); dacă-mi

dădeam mie rolul ăsta...! (alt gînd).

Sala freacă, sala „participă”, se ride, se aplaudă generos, frenetic, totul se sfîrșește într-o atmosferă de veselie generală, de satisfacție unanimă, va fi un mare succes, în sfîrșit, puteți și voi ieși în arenă cu fruntea sus și cu pieptul deschis, bravo, dragă, ce compoziție, să nu te recunosc... și cite și mai cite!

Se improvizează un mic banchet. Rudele apropiate se mișcă, stingher, prin culise, scuzați, nu face nimic, dînsul e... îmi pare bine, noi ne-am mai cunoscut, felicitări, felicitări... apare krepkaia, apar pelinul de mai, cineva a adus șampanie. Se bea din cești de cafea, recuzita n-are cupr.

Directorul ia cuvîntul și mulțumește tuturor. Autorul ia cuvîntul și mulțumește tuturor. Regizorul ia cuvîntul și mulțumește tuturor. Un actor ia cuvîntul și-i imită pe director, pe regizor, pe autor, cum mulțumesc ei tuturor. Veselie generală. Cineva povestește cum, la un moment dat, repetițiile se poticniseră, totul ieșea pe dos, răcneau unii la alții, ajunseseră să se urască, și pe chestia asta se face mult haz.

Îl văd pe director preocupat și, parcă, nițel trist. N-ar avea motive, după părerea mea. Este primul spectacol al teatrului, de cînd a fost el numit director, și este, fără îndoială, un spectacol bun, deosebit, semnificînd cotitura mult dorită, saltul calitativ, demonstrația limpede a adevărului potențial al colectivului. Mă apropiu și-i spun toate astea. Surtle. Pe urmă. Îmi vorbește cam așa: „Astă seară am jucat

pentru familie. După cum vezi, familiile sînt de față. Familiile, adică rubedeniile. Dar, marea familie? Colectivul? Te-ai uitat în sală? Eu n-am uitat. Am treizeci de actori pe scenă. Dintre ei, opt au fost pe scenă. În sală, au mai fost trei. Restul, au lipsit. N-au venit. Nu i-a interesat. Nu-i privește. E rodul muncii noastre, e munca teatrului nostru, și pe ei nu-i privește. O să-mi spui că au fost la repetiții, că au fost la vizionare. Au fost, dar acelea erau repetiții. Spectacolul e cel de astă-seară, nu repetițiile, nu vizionarea. Te-ai uitat în sală? N-a fost de față nici regizorul-șef de secție, nici secretarii literari, n-au fost de față nici cei de la timpărie, nici croitorii, n-au fost de față, la această mică sărbătoare a teatrului nostru, decît trei actori! Nu, n-au lipsit ostentativ, au lipsit din neapăsare. În săptămînile care au trecut de cînd am preluat conducerea acestui teatru, am avut de luptat, nu cu incapacitatea, nu cu incompetența, nu cu desprofesionalizarea, cum ai putea să crezi, ci cu rutina, cu mîrginirea, cu inerția, cu lenea, cu o permanentă stare de somnolență. Cu neapăsarea. Lucrurile au mers cum au mers ani în șir, adică jalnic, nu pentru că teatrul nostru e mai prost decît altele, ci, ține bine minte ce-ți spun, fiindcă spiritul de echipă, ideea de colectiv, sentimentul de mare familie s-au atrofiat.

M-ai întrebă de ce sînt preocupat, de ce nu mă bucur în această seară. Ți-am răspuns. Ai dreptate, spectacolul e bun, mă pricep, sînt de meserie și sînt sever cu meseria mea. Dar nu pot fi mulțumit. Nu voi putea fi mulțumit decît atunci — cine știe, peste un an, peste doi? — cînd, în seara primului spectacol, „spectacolul pentru familie”, vor fi în sală, fără apeluri la avizier, fără convocator, toți, absolut toți membrii familiei noastre. Pricepi?”

Pricep.

În jurul nostru, interpreții și rubedeniile lor beau șampanie din cești de ceai.